

7/7207
6K-5

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.515/2423/8089
Konu : Yazılı soru önergesi

15. / 12. / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 01/08/2016 tarihli ve 43452547-120.07-48639 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/7207 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.515/2614/8559
Konu : Yazılı soru önergesi

15. / 12 / 2016

Sayın Filiz KERESTECİOĞLU
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/7207 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Demokratik bir toplum olmanın başlıca şartlarından birini oluşturan ifade özgürlüğü, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 10. maddesinin sınırları içinde, sadece lehte olduğu kabul edilen veya zararsız ya da ilgilenmeye değmez görülen "haber" ve "düşünceler" için değil, ayrıca devletin veya toplumun bir bölümünün aleyhinde olan, onlara çarpıcı gelen, onları rahatsız eden haber ve düşünceler için de uygulanır. Bunlar, çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğin gerekleridir ve demokratik toplumun temelini oluştururlar.

Demokratik toplumlarda birbirinden farklı fikirlerin olması ve bunların özgürce tartışılması, bireylere farklı düşünceler arasında seçim yapma imkânı sunmaktadır. Bununla beraber her özgürlüğün bazı sınırları olduğu gibi ifade özgürlüğünün de sınırları bulunmaktadır. AİHS'nin 10. maddesinin ikinci fıkrasında genel olarak ifade özgürlüğünün sınırları belirtilmiştir. Bu hükme göre; kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlükler, demokratik bir toplumda zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için yasayla öngörülen bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabilecektir.

Bu sınırlama nedenleri Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 26. maddesinde öngörülen ifade özgürlüğünün sınırları ile büyük ölçüde uyumluluk göstermektedir. Aynı şekilde Türkiye Cumhuriyeti Devletin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar da gözetilerek 26/09/2004 tarihinde kabul edilen 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 299. maddesi de diğer Avrupa Konseyi üyesi ülkelerdeki Cumhurbaşkanı/Devlet Başkanına hakaret suçuna ilişkin ceza kanunu maddeleri ile benzer hükümler içermektedir. Ayrıca belirtilen suçun kovuşturmasının Adalet Bakanının iznine bağlanması ile diğer ülkelere göre ek bir koruma sağlamaktadır.

B) Öte yandan, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) çalışmaları Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) ve Dışişleri Bakanlığı tarafından takip edilmektedir. Bununla birlikte Bakanlığımıza görüş sorulması durumunda gerekli çalışmalar da yapılmaktadır. Soru önergesinde bahsi geçen raporla ilgili olarak Bakanlığımızdan görüş sorulmuş, rapora ilişkin cevaplarımız TBMM Dış İlişkiler ve Protokol Dairesi Başkanlığına iletilmiştir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

II- "Güven veren bir adalet" sisteminin oluşturulabilmesi için Bakanlığımız görevinin, genel adalet politikalarının geliştirilmesi ve uygulanması, yasal ve yapısal ihtiyaçların belirlenip karşılanmasıyla sınırlı olduğu, yargılamaların Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak sonuçlandırılması görevinin ise münhasıran, bağımsızlıkları Anayasal teminata bağlanmış bulunan hâkimlere ve yargı yetkisini Türk Milleti adına kullanan mahkemelere verildiği malûmlardır.

Hukuk devletinin en önemli boyutunu, yargı sisteminin adil ve etkin işleyişi, etkin işleyişin en önemli boyutunu ise yargılamaların makûl sürede sonuçlandırılması oluşturmaktadır. Sosyal ve ekonomik alandaki ilerleme ve gelişmeler, yargının ilgi alanına giren sorun ve ihtilafların da çeşitlenerek artması sonucunu doğurmuştur. Yargı mercilerinin işleyişini aksatan ve etkinliğini kıran ağır iş yükü ile yargılama sürelerinin uzunluğu, sadece Ülkemiz için değil, Dünya genelindeki pek çok ülkenin yargı sistemleri adına güncel bir sorun değerindedir. Bu güncel sorunun çözümü, adalete erişimin güçlendirilmesi, yargı sistemimizin etkin hâle getirilmesi ve toplumumuzun adalet beklentisine cevap verilebilmesi adına arayış ve çalışmalar, uzunca bir süredir devam etmektedir.

Ülkemizde son yıllarda gerçekleştirilen reformlar çerçevesinde çok önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Her reformun aynı zamanda daha güçlü ve daha demokratik bir Türkiye'nin inşasına katkıda bulunacağı gerçeğinden hareketle Bakanlığımızca son yıllarda reform iradesi süreklilik arz etmiş, ortaya konulan yenilikçi anlayış, kendi özünü ve kimliğini koruyarak zamanı yakalama noktasında yoğunlaşmıştır.

Bakanlar Kurulunda 08/04/2015 tarihinde kabul edilen Yargı Reformu Strateji Belgesi 17/04/2015 tarihinde kamuoyu ile paylaşılmıştır. Avrupa Birliğine katılım sürecinde hazırlanan Yargı Reformu Stratejisi Belgesi sektörel nitelikte temel bir politika belgesidir. Bu yönü itibarıyla Bakanlar Kurulunda görüşüldükten sonra uygulanmaya başlanmakta ve diğer kurum ve kuruluşları da bağlayacak politikaları içermektedir. Yargı Reformu Strateji Belgesi çerçevesinde şimdiye kadar adalet sistemiyle ilgili biriken sorunların çözülmesi için reform niteliğinde önemli adımlar atılmıştır. Çalışmalarla önemli mesafeler kaydedilmiş, Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre bireylerin yargı hizmetlerinden olan memnuniyeti önemli ölçüde artırılmıştır. 2003 yılında %45,7 olan memnuniyet oranı 2015 yılı için % 50,4'e yükselmiştir.

Yargı sisteminin bağımsız, tarafsız ve etkili bir biçimde işletilmesi konusuna 64. Hükümet Programında da önemli bir yer verilmiştir. Bu bağlamda, bağımsız ve tarafsız yargının adaleti sağlamanın ön şartı olduğu; adalet ve yargı reformu alanındaki çalışmaların kararlılıkla sürdürüleceği; Ülke genelinde ideal yargılama sürelerinin belirleneceği, adli ve idari yargıda istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinin sağlanacağı, yargı mensupları için meslekî etik kuralların belirleneceği, 64. Hükümet tarafından ilân edilmiştir.

III- Daha demokratik bir ülke için 2002 yılından bu zamana birçok önemli düzenleme yapılmıştır. Başta Anayasa olmak üzere, Türkiye'nin üzerine sinmiş olan 12 Eylül rejiminin antidemokratik ve insan hakları ile bağdaşmayan izleri silinmeye başlanmıştır. Bu kapsamda;

A) Temel hak ve özgürlüklere ilişkin andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi halinde milletlerarası andlaşma hükümlerinin esas alınması anayasal kural haline getirilmiş, kişisel verilerin korunması ilk defa anayasal bir hak olarak düzenlenmiştir. Hâkim kararı olmadan yurtdışına çıkma yasağı konulması uygulamasına son verilmesi, çocuk

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

haklarının ilk defa Anayasal koruma altına alınması, sendika özgürlüğünün geliştirilmesi ve kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkı getirilmesi, partisinin kapatılmasına beyan ve eylemleriyle sebep olan milletvekilinin, milletvekilliğinin düşmesini öngören Anayasa hükmünün kaldırılması, temel hak ve hürriyetler alanında gerçekleştirilen önemli yenilikler olmuştur.

Tüm bunların yanında Anayasa ve yasalarımızda yer alan insan hak ve hürriyetleri ve demokratik hukuk devleti anlayışıyla uyumlu olmayan pek çok hüküm ya mevzuatımızdan çıkarılmış ya da değiştirilerek demokratik hukuk devleti ile uyumlu hale getirilmiştir. Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu 2004'te, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Türk Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu ise 2011'de değiştirilmiştir.

Adil yargılanma hakkı ve eşitlik ilkeleri gereğince ceza soruşturma ya da davalarında avukatı olmayan herkese ve talepleri halinde mağdurlara avukat hizmetinden yararlanma imkanı getirilmiştir. Ayrıca hukuk davalarında adli yardımdan yararlanma şartları da değiştirilerek avukat tayin edilebilmesi kolaylaştırılmış ve buna ayrılan bütçe artırılmıştır.

Bilişim çağının gereklerine uygun bir şekilde adalet hizmetlerinin altyapısı iyileştirilmiştir. Vatandaşların herhangi bir bilgisayar başında dava süreci hakkında bilgi sahibi olabilmeleri, mahkemeye gelmeden uzaktan ifadelerinin alınabilmesi ve avukatların bürolarından dava açabilmeleri mümkün hâle getirilmiştir.

B) Temel hak ve hürriyetlerin geliştirilmesinin yanında yeni hak arama yolları da getirilmiştir. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı bunların en önemlisidir. Kamu Denetçiliği Kurumu ve İnsan Hakları Tazminat Komisyonu bu konuda oluşturulan yeni kurumlardır. Kamu yönetiminde saydamlık esas alınarak bilgi edinme hakkı anayasal teminata kavuşturulmuştur. Hukukî uyuşmazlıkların mahkemeye gitmeden barışçıl yollarla çözümü için arabuluculuk sistemi getirilmiştir.

Temyiz incelemesinin gereğinden uzun sürmesi sebebiyle yaşanan mağduriyetler gözetilerek Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana eksiklik olduğu ifade edilen istinaf yargılaması yapacak olan bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri 20/07/2016 tarihinden itibaren faaliyete geçmiştir.

C) Adalet hizmetlerinden yararlanan vatandaşlara daha modern binalarda hizmet sunulabilmesi için yeni adalet sarayları tamamlanarak hizmete sunulmuştur. Artan iş yoğunluğu karşısında hâkim ve savcı sayısı, adli yargıda mahkeme sayısı, personel sayısı ve ceza ve infaz kurumlarında görev yapan personel sayısı artırılmıştır. İnsanî yaşam koşullarını ve infaz politikalarının ıslah amacını karşılamayan ceza infaz kurumları kapatılmış ve yeni modern binalar inşa edilmiştir.

IV- Anayasanın "Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları" kenar başlıklı 98. maddesinin ikinci fıkrasında, "soru"nun Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibaret olduğu, aynı maddenin son fıkrasında da soru ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemlerinin Meclis İçtüzüğü ile düzenleneceğinin öngörüldüğü,

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün, "Soru" kenar başlıklı 96. maddesinde "soru"nun kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin, kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile Hükûmet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

¼zere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında "bilgi istemek"ten ibaret olduğunun belirtildiği, "Sorulamayacak konular" kenar başlıklı 97. maddesinde de, başka bir kaynaktan kolayca ¼đrenilmesi m¼mk¼n olan konular ile tek amacı istiare sağlamaktan ibaret konuların ve konusu evvelce Başkanlığa verilmiş gensoru ¼nergesiyle aynı olan soruların sorulamayacağının h¼kme bağlandığı,

Mal¼mlarıdır.

Anayasanın ve T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi İt¼z¼đ¼n¼n belirtilen bu h¼k¼mleri çerçevesinde, kişisel g¼r¼ř ileri s¼r¼lmek suretiyle d¼ř¼nce ¼đrenmeyi amaçlayan hususlara cevap verilmesine yasal imk¼n g¼r¼lememiřtir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAğ
Bakan